הלכה · משנה תורה · מפרשים · יד איתן · ספר קדושה

יד איתן על משנה תורה, הלכות מאכלות אסורות

רבי אברהם משכיל לאיתן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יד איתן על משנה תורה, הלכות מאכלות אסורות

רבי אברהם משכיל לאיתן

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יד-איתן-על-משנה-תורה-הלכות-מאכלות-אסורות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה כג 4
פרק ד 4
הלכה כב 4
פרק ט 4
הלכה ז 4
פרק י 5
הלכה ז 5
פרק יא 5
הלכה א 5
פרק יד 6
הלכה יג 6
פרק טו 6
הלכה ח 6
הלכה יג 6
הלכה יד 6

פרק ב

הלכה כג

הרי שהיתה הבריה משרץ העוף ומשרץ המים ומשרץ הארץ כו' לוקה עליה משום שרץ העוף ומשום שרץ הארץ ומשום שרץ המים. ויש לי להביא ראיה לדעת רבינו דמשום שרץ הארץ לא לקי אלא חדא דהיינו משום שרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל וכמ"ש בס' המצות סי' קע"ט אבל משום שרץ השורץ על הארץ לא תאכלם לא לקי ולא כפרש"י והרמב"ן דלקי גם עליה דאי איתא דאתא למלקות לאוכל איך דריש מיניה בס"פ חרש לא תאכילם להזהיר גדולים על הקטנים ופירש"י דקרא יתירא הוא. והשתא הא כתבו רחמנא לרבויי למלקות לאוכל גופיה וא"כ לאו יתירא הוא למאכיל. אלא ש"מ דאוכל גופיה לא לקי עליה דהיכא דאיכא למדרש לא מוקמינן בלאוי יתירי:

פרק ד

הלכה כב

נודע שהוא פטור מסקילה כגון שהוזמו עדים יצא וירעה בעדר. לא כתבו מקור לדין זה והוא מבואר במשנה דפ"ו דכריתות שור הנסקל אם עד שלא נסקל נודע שלא הרג יצא וירעה בעדר ואם משנסקל נודע מותר בהנאה:

פרק ט

הלכה ז

המבשל שליא בחלב כו' פטור. משמע דאיסורא מיהא איכא והקשה הלח"מ דמנ"ל הא מסיק בפ' כל הבשר דלא אצטריך קרא למעוטה דפירשא בעלמא היא. ולק"מ דרבינו אזיל לטעמיה שכתב לעיל בפ"ד ובפ"ה הל' י"ג דשליא של נבילה וטריפה או של בהמה טמאה או שיצאה מקצתה אסורה. אלמא דס"ל דלענין איסור לא אמר דהוי פירשא ושם ביאר הה"מ טעמו מדסמכו בגמ' ס"פ המקשה היתרא כשנמצאת בבהמה למקרא שכתוב כל בהמה תאכלו לרבות את השליא ואמרו שאם חישב עליה מטמא טומאת אוכלין ואין זה במה שהוא כפרש גמור. וע"כ מפרש רבינו דהא דאמר בפכ"ה דהוי פירשא אינו אלא לענין חיוב בלבד אבל איסורא איכא:

המבשל עור וגידין ועצמות ועיקרי קרנים וטלפים הרכים בחלב פטור. בברייתא דפכ"ה לא נקט אלא העצמות והגידים והקרנים והטלפים שבשלן בחלב פטור. אבל יצא לו לרבינו מהא דתניא ס"פ המקשה בנבלתה ולא בעור ולא בעצמות ולא בגידים ולא בקרנים

וטלפים. ובר"פ העור והרוטב מבואר דאפי' עקרי קרנים וטלפים הרכים אין מטמאין טומאת נבלות. ופסקו רבינו בפ"א מה' אבות הטומאה הל' ז' ומשם למד רבינו דה"ה לענין חיוב לא הוי כבשר וכמבואר מדברי רבינו והה"מ לעיל בפ"ד הל' ח"י עיי"ש. ומ"מ איסורא מיהא איכא ואפי' בעור:

פרק י

הלכה ז

והאוכל כזית מכלאי הכרם בין מן הירק ובין מן הענבים לוקה ושניהם מצטרפין זה עם זה. הכס"מ לא הראה מקור למ"ש רבינו דשניהם מצטרפין זע"ז. ונראה דה"ט דרבינו משום שכתב לקמן בפי"ד הל' ו' מהלכות אלו שכל האסור משם אחד מצטרף זע"ז אף שאין שוין בטעם וע"ש:

פרק יא

הלכה א

יין שנתנסך לעכו"ם אסור בהנייה כו' וכן האוכל כ"ש מתקרובת עכו"ם לוקה כו'. ומייתי ליה רבינו מדכתיב ולא ידבק בידך מאומה. והרמב"ן חולק שפסוק זה מעכו"ם איירי ולא מתקרובת ומייתי לה איהו מקרא לך ואכלת מזבחו וגו'. ועיין בע"ז (דף י"ב) דמייתי הגמ' קרא דלא ידבק אתקרובת עכו"ם וכן (בדף ל"ד) וקרא דמייתי הרמב"ן איירי באיסור שחיטה של כותי משום נבילה וכ"מ מדברי רבינו פ"ד דשחיטה אבל לא איירי באיסור זבח של תקרובת עכו"ם. וכ"מ דברי התוס' בע"ז שם שכתבו דבדאורייתא לא כתיב אכילה בע"ז ולפ"ד הרמב"ן כתיב אכילה. ועוד ראיה לרבינו דע"כ ליכא למשמע לאו מדכתיב פן תכרות ברית וגו' ואכלת מזבחו דההוא פן לא הוי לאו לענין כריתת ברית דסמיך לי' כמ"ש רש"ל בביאור סמ"ג וא"כ לא הוי ג"כ לאו לאכילת זבח דלא סמיך. ועוד יש להביא ראיה לרבינו מסוגיא דפסחים (דף כ"ב סע"א) דמוכח התם דניסוך דיין ומים אסור בהנאה מה"ת. ושוב ראיתי שדברי רבינו דכאן מפורשים בירושלמי דאיסור התם אמתניתין דאלו אוסרין בכ"ש יין נסך ועורות לבובין על שם ולא ידבק בידך מאומה:

פרק יד

הלכה יג

האוכל מאכל איסור לתאבון או מפני הרעב חייב. הכס"מ לא הראה מקורו והוא מתבאר מהסוגיא דיבמות (דף קי"ד) ובשבועות (דף כ"ו):

פרק טו

הלכה ח

פירות שביעית אינן בכלל איסורי תורה שאין אותה התערובות אסורה אלא חייב לאכול כל התערובת בקדושת שביעית. הקשה הראב"ד דהא כשיכלה המין האחרון שבאותה הארץ צריך לשורפם או לאבדם. ולק"מ דרבינו אזיל לטעמיה דס"ל דאין אסורין אלא מדרבנן כמ"ש הכס"מ רפ"ז מה' שמיטה ויובל:

הלכה יג

התרומה ות"מ והחלה והבכורים עולין בא' ומאה. הנה במתני' דרפ"ב דערלה איתא ת"מ של דמאי ורבינו שסתם כאן נראה שסמך עצמו אמ"ש בסוף ה' תרומות דמבואר שם מדבריו דת"מ של דמאי כודאי בזה. וזה דלא כמ"ש התוי"ט דרבינו השמיט דמאי:

הלכה יד

הערלה וכה"כ עולין בא' ומאתים כו' נפלה לפחות ממאתים הכל אסור בהנייה. כתב הראב"ד דאינו כן שאין לך דבר שאוסר עירובו בהנאה אא"כ הוא דבר שבמנין חוץ מאיסורי עכו"ם וי"נ. מקור מחלוקת רבינו והראב"ד הוא מבואר ברא"ש ור"ן פרק בתרא דע"ז אמתניתין דאלו אסורין ואוסרין בכ"ש. שדעת הרי"ף דכל איסורי הנאה כגון חמץ בפסח אוסר תערובתו בהנאה במשהו והראב"ד חולק עליו והרא"ש שם הסכים לדעת הרי"ף דכי היכי דבשאר איסורי הנאה שנתנו טעם בהיתר ואסור אף בהנאה דטעם כעיקר דאורייתא בין לאכילה בין להנאה וה"ה לחמץ בפסח אפי' במשהו אסור בהנאה ואע"ג דכתב שם דאינו אלא לח בלח שנותן טעם ולא יבש ביבש דאינו נותן טעם ובטל ברוב גבי חמץ כמו בשאר איסורין. היינו דוקא גבי חמץ דס"ל דביבש לא החמירו חכמים בחמץ טפי משאר איסורין משום דלא בדילי מיניה רק היכא דנ"ט. אבל באיסור ערלה וכה"כ דבעי מאתים אף ביבש ג"כ אין חילוק בין אכילה והנאה: